

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhd., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției Telegrafului Român, str. Măcelarilor Nr. 45. Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de treiuri 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Regele și armata.

Sibiu, 11 Decembrie n.

Maiestatea Sa, Impăratul și Regele nostru Carol, intrat în toate drepturile cari îi compet ca Domnitor al numărăselor popoare din monarhia austro-ungară, a primit acum și comanda supremă asupra întregerii armate și flote. Maiestatea Sa știe, că la diferitele fronturi popoarele credincioase ale Maiestății Sale săngerează și-și fac datorința față de tron și patrie, și vrea să fie cu ele și între ele! In 2 Decembrie n. c. a adresat deci armatei și flotei următorul prefață *ordin de zi*:

„In esercierea drepturilor mele de Domnitor, primesc conducerea supremă a armatei și astfel comanda suprema asupra tuturor forțelor luptătoare ale armatei și flotei mele. De locuitor al meu în comanda asupra armatei designez pe mareșalul campestru, Arhiducele Frideric. Viena, în 2 Decembrie 1916.

Carol m. p.

Primirea comandei supreme asupra armatei din partea prefațatului beliduce, e o urmare necesară a imprejurării, că în răsboiul mondial poporul să în arme și astfel e numai natural, dacă Domnitorul însuși se pune în fruntea armatei. Starea divergentă de până acum a fost motivată prin etatea înaintată a decedatului Domnitor și ea a fost statuata numai în 1908, când Impăratul și regele Francisc Iosif a investit cu funcția de comandanță supremă al armatei din viitor pe Arhiducele Francisc Ferdinand. Tinărul Domnitor, care se pune acum în fruntea întregerii armate, are îndărătul său o activitate multilaterală și plină de succese, ca beliduce, desvoltată în răsboiul acesta. El a condus, cu prilejul ofensivei splendide din Mai în contra Italiei, trupele din Tirolul de sud, cari au spart frontul italian, iar mai târziu a luat în Galitia conducerea trupelor, cari aveau să țină pept cu atacurile ofensive din vara a Rușilor, care ofensivă și fost oprită în loc de trupele de sub comanda Arhiducelui Moștenitor de tron. Mai în urmă a fost apoi comandanță supremă al trupelor aliate, cari au mutat arena de luptă pe teritorul românesc.

Cu generală satisfacție primește monarhia numirea Arhiducelui și mareșalului Frideric de locuitor, în comanda supremă, al Maiestății Sale, și cu gratitudine apreciază faptul, că Arhiducele de doi ani și jumătate poartă, — sprijinit de sfaturile șefului statului major, baronului Conrad de Hötzendorf, mareșal campestru,

— sarcina, de multeori apăsătoare, a comandamentului suprem. De altcum de numele Arhiducelui e legat un șir întreg de minunate făpturi, sevărșite cu arma.

Prefațatul ordin de zi, adresat armatei și flotei, a provocat bucurie în întreaga Austrie și Ungarie, precum și firma încredere, că tinărul Impărat și Rege se va reîntoarce în fruntea armatelor învingătoare de pe câmpul de răsboi!

Maiestatea Sa, Impăratul și Regele nostru Carol, a și plecat imediat, încă în 2 Decembrie dimineață, la cartierul general, unde a fost primit din partea Arhiducelui Frideric și a întregului său stat major, și unde baronul Conrad de Hötzendorf, mareșal campestru și șef al statului major, a făcut raport amănuntit Maiestății Sale despre situația de pe câmpul de răsboi.

In una din zilele următoare Maiestatea Sa a făcut vizită, la cartierul general german, Impăratului Wilhelm al Germaniei, care a înapoiat vizita, la cartierul general austro-ungar, stând lung de vorbă cu Maiestatea Sa, Monarhul nostru, cu ambele ocasiuni.

Convocarea dietei croate.
Maiestatea Sa, Impăratul și Regele Carol, a convocat, prin *rescript regal*, dieta Croației, Slavoniei și Dalmatiei, pe 14 Decembrie n. c. la Zagreb, pentru a-și continua lucrările întrerupte în vara anului curent.

Guvernatorul României. In părțile României cuferite de puterile centrale se va introduce administrație militară, în fruntea căreia a fost pus ca guvernator generalul german Tuelff de Tscheppa și Waldenbach, fost comandant al corpului de armată german VIII, recrutat din părțile Rinului. Administrația nu se va face numai din partea Germanilor, ci și cu participarea monarhiei noastre, iar în Dobrugea cu participarea Bulgarilor.

Visul milenar al Rusiei.
Noul ministru-president al Rusiei, Trepow, care a luat locul lui Stürmer, a făcut declarație în parlament, că Rusia nu se va odihni, până nu va recucerii teritoriul perdut și nu va lăsa și dela vecini teritoriile locuite de Poloni, pentru a forma un stat polon, întreg și liber, legat însă de Rusia. Mai ales nu se va odihni Rusia, până nu va pune mâna pe Constantinopol și pe Dardanele, realizându-și astfel visul milenar. În privința aceasta Rusia are învoeală cu celelalte puteri din antantă. Despre pace deci, ori chiar despre vreapace separată, nici vorbă nu poate să fie!.. E teribil acest domn — Trepow!

Să luăm aminte!...

Din cercuri preoțești. —

Imprejurările extraordinare de grele, prin cari trecem, ne îndreaptă privirile cu deosebire asupra răsboiului îngrozitor, care a luat proporții uriașe și astfel azi chestiunile sociale, culturale și financiare, toate sunt absorbite de cerințele militare, pentru realizarea triumfului final asupra dușmanilor.

Nu putem ascunde, de altă parte, ceeace vedem că se petrece la conducătorii firești ai poporului maghiar tocmai acumă, — și de astădată potenții numai pe preoții reformați, de sub conducerea episcopului lor Dr. Balthazár, care la banchetul instalării în scaunul de arhiepiscop și mitropolit a Esclenței Sale *Vasile Mangra*, i-a întins acestuia, într'un avântat toast, mâna de frate admirator.

Acuma, sub titlul: «Adunarea preoților reformați», ziarul «Az Est» dela 15 Noemvrie 1916, publică următoarea notiță: «Adunarea generală a preoțimii reformate din patrie și-a întinut azi dimineață, în catedrala conventului din strada Abony la 10 ore, adunarea ordinată. In ordinea de zi, între alte puncte esențiale, sunt fixate și aceste două: unitatea liturgiei și discuții asupra stării materiale a preoțimii. Mâne se vor prezenta membrii adunării, sub conducerea episcopului Balthazár, la premierul țării, la ministrul de finanțe, precum și la ministrul cultelor și al instrucției publice, unde vor cere ameliorarea stării materiale a preoțimiei».

Legătura, ce am avut bucuria să constatăm, că există între episcopul Balthazár și Esclența Sa Mitropolitul *Vasile Mangra*, interesele comune și deplina îndreptățire a preoțimiei ortodoxe la o existență materială cinstită, egală cu cea reformată, ne îndreptățește speranța, că Esclența Sa va găsi momentul potrivit, când să asigure realizarea doleanțelor preoțimiei ort. române din mitropolie, înaintate în memorande înaltului guvern, pentru îmbunătățirea sorții ei materiale.

Este și timpul suprem să se facă, de urgență, pașii de lipsă la înaltul guvern în direcția aceasta. Dacă s-ar țineadă adunarea generală a preoțimiei ort. nu numai după eparhii, ci odată la an, în toată mitropolia, cum vedem că se face la reformați, noi sub înțelesa și probata conducere a nouului mitropolit, n'am atinge nici pe departe principiile legii noastre autonome, dacă am cere să se treacă în hala vechiurilor salarizarea actuală a preoțimiei ortodoxe.

Inainte de toate să se tindă la egalizarea preoțimiei noastre, să nu avem preoții împărțiti în cl. I, II și III, ci toți având aceeași misiune, să ne bucurăm de o tratare uniformă din partea statului. Chiar dacă lucrul acesta n'ar merge de-o dată, să se facă treptat, într'un ciclu de zece ani următori.

Suma maximală la preoții azi declarati cu pregătiri superioare, este

1600 cor. la an. Luăm în proporție și ca o mică asemănare situația unui învățător, care se bucură de o plată de 2000—2500 cor. și de gradații, cu situația preotului, mai bine pregătit decât dânsul.

Stabilim și aceea, că au servit amândoi 15 ani, și apoi vom vedea anomalia, că preotul, cu pregătiri universitare, chiar este disperat mai slab, mai rău dotat decât învățătorul, care lângă cele 4 cl. gimn. ori civile, mai are trei-patru ani de pedagogie, deci abia echivalează cu cele 8 clase ale preotului.

Scriitorul acestor rânduri are o deosebită stimă și dragoste față de învățătorii noștri; nu le-am scris acestea din pismă, nici pentru aceea, că între imprejurările de scumpete enormă de azi, ei merită chiar mai mult decât atâta, că primesc dela stat, dar nici se va ierta, dacă pretendem stabilirea unei proporții ascendențe, și cerem dreptate și pentru preoții noștri, cari poartă jugul greu al vieții cu mare abnegație, dar cu nădejdea, că starea insuportabilă de azi se va curma că mai degrabă.

Esclența Sa, Inalt Preasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit *Vasile Mangra*, are întreagă solicitudinea pentru viitorul bisericei, prin reforma învățământului teologic, ridicând seminariile la rangul academilor, sau la universităților. Preludiul acestor fericite vremi are să fie însă necondiționat salarizarea preoțimiei, în măsura și proporția în care sunt salarizați d. e. preoții sașilor. Acolo se știe, că grijă vieții, susținerea familiei, din punct de vedere material, nu apăsa umerii preoților. Ei se pot îndeletnici cu știință, se pot adapta la isvoarele de cultură ale apusului, pot aduna cărți de specialitate, le pot aprofunda și se pot dedica exclusiv cercetărilor științifice. Noi trebuie să facem *economie* în înțelesul *țărănesc* al cuvântului. Noi nu servim numai altarului, ci servim și la coarnele plugului cu brațele; aceasta sigur că nu e degradator pentru preoții neamului nostru, fiind o ocupație, care leagă sufletele, dar nici când nu ridică pe păstorul sufletele la înălțimea ideală, pe care și-o poate căștiga rămânând excludativ în cadrele activității pur preoțești, într'o deplină independență materială față de păstorii săi.

Achitarea competențelor preoțești este cel mai ingrat paragraf, care nici o tactică pastorală nu-l poate rezolvi spre deplina mulțumire a celor interesati. Trăind în mijlocul poporului douăzeci de ani, m'Am convins, că preot, că sătenii noștri au săracit cu duhul, precum vremile rele i-au săracit materialicește. Preotul lor e bun, vrednic de laudă și de cinste, numai până nu și incassează birul și stolele restante. Indată vine însă vorba de *plată*, deasupra satului, în lumea sufletească a oamenilor, se intunecă și dispar ca ceară de față focului toate calitățile, cari îl împodobesc pe părintele iubit și stimat de până aci.

Iată pentru ce e de dorit, ca pasul și exemplul episcopului Balthazár și al preoțimiei sale, să ne servească de exemplu vrednic de imitat.

Servind interesele obștești cu râvnă apostolică, cu zel și gând curat, putem cere și noi în frunte cu Excelența Sa, d-l Arhiepiscop și Mitropolit *Vasile Mangra* dela înaltul guvern, să ne asculte și împlinească justa rugămintă, pentru că și noi să ieșim din miseria, care ne împedecă atât de mult drumul spre progres.

Al. Munteanu,
protop. ort. rom.

Propunere pentru pace. În camera italiană deputații socialisti au făcut propunere pentru că mai grabnica încheierea a răsboiului și legarea păcii. Guvernul, prin rostul ministrului president *Bosselli*, a rugat camera, să nu între în desbaterea propunerii, ci se amâne punerea ei la ordinea zilei pe șase luni. Camera a decis în acest înțeles.

Situată în Grecia. Din Atena vine stirea, că cu toate presiunile pe care le face antanta și pe lângă tot terorismul exerciat pentru a atrage pe Greci pe partea ei și a pregăti și Greciei soarta României, — Grecia e ferm decisă să-și păstreze neutralitatea până la sfârșit și să-și apere interesele în contra antantei. Regele Constantîn a primit comanda supremă asupra trupelor sale. S'au întâmplat deja mici ciocniri între trupe grecești și de ale antantei.

Panegiric,

rostit de profesorul *Dr. Vasile Stan* la sărbătoarea funebre aranjată în Oradea-mare de Seminarul „Andrei” din Sibiu, din prilejul înmormântării împăratului și regelui *Francisc Iosif I*, Joi, în 21 Noemvrie n. 1916.

Inaltpreaouăbase D-le Director!

Stimați oaspeți! Iubiți colegi! Iubiți elevi!

Un eveniment dintre cele mai dureroase ne-a adunat astăzi la această sărbătoare funebre. Preabunul nostru monarh, venerabil și de toți veneratul împărat și rege *Francisc Iosif I*, Marti în 21 Noemvrie n. la 9 ore seara, a fost chemat la Domnul din lumea celor vii. Doliu greu ca plumbul s'a lăsat asupra patriei noastre. Cernit este sufletul tuturor neamurilor, mai mult ca o jumătate de veac guvername de dânsul cu blândețe, înțelepciune și iubire. Cernite și adânc îndurerate sunt și sufletele noastre, ale tuturor credincioșilor români ortodocși de pe plaiurile Ungariei; mai ales ale noastre, cari în sentimentele de întristare, la acest prilej avem ponderoase motive să amestecăm și sentimente de gratitudine deosebită, față de monarhul bun, care a lăsat să scoboare din înălțimea maiestatică a tronului regesc o rază de strălucire și asupra bisericii noastre, veacuri dearându în genunchiate. Azi, când rămășițele pământești ale monarhului nostru iubit, în sunetul clopotelor și al cântărîlor jalnice de înmormântare, vor fi scoborîte la marii Săi străbuni, în cripta mănăstirei Capucinilor din Viena, ne plecăm cu smerenie în fața hotărîrilor nestramurate ale proevenției dumnezeești, și încercăm să ne ușurăm durerea, chemând în lumina conștiinței noastre figura cavalerescă a împăratului-rege *Francisc Iosif I*, așa cum se înfățișază în diferitele faze ale unei domnii lungi și glorioase de 68 ani, ca pilda cea mai luminoasă a virtuților cetățenești.

*
Francisc Iosif I s'a născut în Schönbrunn la 18 August 1830. Părinții săi au fost arhiducele *Francisc Carol* și principesa de Bavaria, Sofia. Nu era el clironomul, ci moștenitor al tronului împăratesc și al coroanei regești a sf. Stefan ajunge numai în urma renunțării tatălui său, arh. ducele *Francisc Carol*. A avut parte de o creștere religioasă în spirit conservativ. Înstrucția și-a început-o cu învățarea

limbilor: franceză, maghiară, boemă, polonă și cu exerciții fizice. Micul prinț era modest, timid, de un caracter șovăitor, dar creșterea militară severă, regimul militar la care a fost supus, i-au potențiat increderea în sine și curagiul. După terminarea educației militare și-a început și pe cea superioară și științifică, ocupându-se cu predilecție de științele filosofice, juridice și de stat.

In publicitate a păsit întâia oară în 16 Octombrie 1847 în Ungaria, când a reprezentat pe regele la instalaarea palatinului. Cu această ocazie, prin înfățișarea sa plină de noblețe și mai ales prin cuvântul său de salutare, rostit în limba maghiară, a căstigat dintr-odată în aşa măsură simpatia statutelor, încât însuși *Ludovic Kossuth* a exclamat: *Francisc Iosif poate încă să fie regeneratorul Ungariei*. În anul următor 1848, fiind trimis pe câmpul de luptă în Italia, primește și botezul de foc, luând parte activă la lupta dela Santa Lucia.

*

Misările revoluționare din anii memorabili 1848—49 au trecut ca o vijelie peste toate statele Europei. Nemulțamirea popoarelor din monarchia Habsburgilor încă a crescut într'o furtonă năpraznică, care clătină din temelie încheieturile imperiului. În clipe atât de critice, când împrejurările reclamau în fruntea imperiului puteri mai tinere, blăjînul Ferdinand sub preșuna revoluției vieneze, dar mai ales a camarilei dela Curte, renunță la tron în favorul nepotului său, *Francisc Iosif*. Acest eveniment mondial, urcarea tinărlui arhînducă *Francisc Iosif* pe tronul Habsburgilor, se petrece în 2 Decembrie 1848 în Olmütz. E caracteristic pentru sentimentele cavarleresti ale tinărlui împărat, că în manifestul său, în care își anunță urcarea pe tron, promite tuturor popoarelor din monarchie *egală îndreptățire pe baza libertății adevărate și instituționi potrivite cu spiritul vremii*.

Români tocmai țineau o adunare în Sibiu, când în 16/28 Decembrie 1848 sosește vestea schimbării domitorului. Urcarea pe tron a lui *Francisc Iosif* întreagă adunarea o primește cu vivate intreite, iar Șaguna într'o cuvântare avântată spune, că națiunea română totdeauna a fost condusă de un patriotism luminat, deși a suferit mai multe veacuri în răbdare fără păreche și roagă pe Dumnezeu să dea tinărlui monarh: sporirea lui Moise, vitejia lui David, înțelepciunea lui Solomon, ca să fie într-adevăr tată al supușilor săi, sprijin celor năcăjiți, învingător peste inimicii lui. În 6 Februarie 1849 în fruntea unei deputații Șaguna tălmăcește nouă împărat și în Olmütz sentimentele națiunii române, arătând că stirea despre Mărita suire pe tron a Maj. Sale a stârnit în inimile Românilor cele mai ferbinți simțăminte de neclătită credință către înăscutul lor suveran și îmbucurătoarea nădejde intr'un viitor fericit și înfloritor. Roagă apoi pe împăratul să se milostivească cu îndurare spre această națiune credincioasă, care în proba de foc a credinței sale își jertfește sângele și avea pentru tronul împăratesc și să o facă părtașă de libertatea constituțională întru binecuvântările păcii, a rândului bun și a bunei

stări, de care se vor bucura celealte popoare ale monarhiei întregi. După cum au dovedit evenimentele ulterioare, Șaguna care tălmăcise atât de respicat suferințele și aspirațiunile națiunii române, nici nu se amăgise alipindu-se cu atâta incredere de nouă monarh.

Dieta maghiară însă a rămas surprinsă de schimbarea domitorului. De altfel fiind de mai nainte disolvată în mod volnic, nici nu i s'a adus la cunoștință această schimbare, ci a luat stire despre ea numai din proclamațiile ce s'au dat cu această oca-

ziune către popoarele monarhie. De aceea decide, că fără stirea și învoirea ei nu poate dispune nimenea de coroana ungară, de aceea proclamațiile sunt nelegale și nule și nimenea să nu îndrăsnească să se plece lor, dacă nu vrea să fie tras la răspundere că trădător de patrie. Armata împăratescă atunci năvălește în Ungaria. Dar chiar după suferirea cea dintâi infrângere, generalul Windischgrätz respinge o delegație a dietei, care venea să încerce o esire pacinică din acest conflict, care avea să aducă asupra țării vîforul răsboiului civil. Generalul nu vrea să trateze cu «răzvrătiții», ci preținde supunere necondiționată. La începutul lunei Martie (4) 1849 s'a confirmat și octroiat o constituție, din care lumea să știe, că capitala monarhiei unitare și nedivizate este Viena și popoarele provinciilor coroanei au dreptul la limba lor. Între provinciile coroanei e înșirată și Ungaria.

Chiar nici pe Români nu putea să-i mulțumească această constituție, deși «în §-ul 74 se asigura, că Ardealul ca mare principat va rămânea deplin independent de Ungaria și se va organiza pe baza egalei îndreptățiri a popoarelor ce locuiesc într'insul și în consonanță cu constituția imperială». Cu atât mai puțin pe Maghiari, a căror constituție veche, precum și favorurile date deja de regele Ferdinand sunt desconsiderate. Răspunsul dietei maghiare la constituția octroiată a fost detronarea casei de Habsburg (14 Aprilie 1849). Maghiarii prind arma și și apără cu mare îndărjire constituția și legile lor casate. Furia unei revoluții năprasnice înundează cu sânge și jale văile, câmpii și dealurile patriei. Armatele imperiale însă sunt bătute și strămtorate de honvezi, iar guvernul imperial e silit să ceară ajutor rusesc (25 Martie 1849), spre a putea stârge revoluția. Cu ajutorul muscălesc resistența poporului maghiar este înfrântă și patria noastră este expusă răsunării săngeroase a Camarilei vieneze.

*

Se pare că tinărlul împărat nu cunoștea constituția maghiară, — doar nimenea nu se gândise să crească din El rege Ungariei, ajungea să fie împărat austriac, de aceea din educația superioară ce i s'a dat a fost eliminat dreptul public maghiar — ori poate gândurile sale liberale au fost robite de guvernul centralist din Viena; altfel s'ar fi putut curma izvorul multor lacrimi. După înfrângerea revoluției țara noastră e considerată ca o provincie cucerită, e guvernată prin comisari și împărtită în Bezirkuri. Regele nu-i mai trimite proclamații, iar generalii o fericesc prin ordinații îngâmfate și umilitoare. Este o liniște de morține, care însă ascunde în sine furtonul! Aceasta o poate simți regele în călătoria ce o face în 1852 prin Ungaria și Ardeal.

A urmat răsboiul nenorocos cu Italia (1859) în care împériul a trebuit să abzică de Lombardia, Mantua și Peschiera și să admită alianța statelor italiene, apoi cu Prusia și Italia aliata, în urma căruia Austria pierde cu desăvârșire rolul conducător, ce-l avusea atât de veacuri în Germania, egenomia asupra statelor germane și Venetia.

Umilirile Austriei aduc oarecare ușurare în sănul națiunii maghiare. Stălpii putrezi ai absolutismului încep să se clăte și prăbușindu-se îngroapă sub ruinele lor mai întâi pe famosul ministru Bach cu sistemul său de guvernare (1859).

Cercurile conducătoare încep să se convingă, că pentru monarhie este o chestie de existență să înlăture multe nemulțamiri interne. Nici un popor al monarhiei nu se poate simți bine în cătușile absolutismului întemeiat pe baionete. Împăratul edă un manifest, în care spune că este ho-

tărît să dea Ungariei independență și pune în vedere restabilirea parțială a constituției străbune. Pentru a pregăti calea dela absolutism spre viața constituțională, în anul 1860 convoacă un senat imperial înmulțit și se pronunță de nou sărbătoare, în renumita diplomă din Octombrie, că vrea să reguleze în sensul legii referințele de drept ale Ungariei și să se incoroneze de rege.

(Va urma).

Gouvern nou în Anglia. Guvernul englez, presidat de Asquith și compus din 20 miniștri, și-a dat dimisia. Regulă Angliei a încredințat întâi pe Bonar Law cu formarea nouului cabinet, dar acesta nu a primit sarcina de ministru-president. În urma căruia fapt, formarea nouului cabinet a fost încredințată lui Georg Lloyd, până aci ministru de munitie. Nou prim-ministru englez e pentru purtarea răsboiului până la învingerea antantei. Guvernul seu va fi format din mai puțini miniștri, ca în vremile de înainte de răsboi.

Dictatură în Franță. Cameră franceză a trecut dela ședințele secrete ședințele publice. O foaie din Rotterdam, că în ședințele publice se vor măsuri foarte însemnate, care vor provoca mari schimbări, în politică, în armată, în administrație și în viața economică. Oamenii vor fi la suprafață în Franță, cu drepturi largite, și anume, în vederea campaniei mari care va fi începută în primăvara anului viitor. Ziarul francez al lui Hervé spune că va fi *dictatură în Franță!*

Dela Oradea-mare.

— Parastas pentru Regele *Francisc Iosif I*.

Biserica noastră din întreagă Ungaria, la ziua înmormântării preabunului prealuminatului împărat și rege *Francisc Iosif I*, ca și îndată după sosirea stirei de pre moartea marelui monarh, a îmbrăcat haină de dolu. Această biserică a pierdut pe dăruiorul libertății și autonomiei sale și cu drept cuvânt putem zice, că precurzorul nostru a pierdut prin moartea sa apogenii măririi în constelația statelor, care conduce destinele omenimii, așa și biserică noastră a pierdut pe acela, care i-a asigurat posibilitatea îndeplinirii chiemării invocate din dreptul divin și omenești. Cu moartea regelui *Francisc Iosif I*, se încheie un capitol de cea mai mare însemnatate în istoria bisericei noastre din statul ungarian.

Conștie de acest fapt, Joi, în 17/30 Noemvrie, bisericile mitropoliei noastre prin dangătul jalnic al clopotelor au chemat pe credincioșii să dea cinstea cea mai de pe urmă binefăcătorului lor.

Așa s'a făcut și în biserică ortodoxă din Oradea-mare, unde se află acum condecorarea arhidițoanei noastre. Sfintenia slujbei oficiale în Oradea a fost o tălmăcire de amâna a durerii, care s'a coborât asupră bisericei noastre.

In timp ce Inalt Preasfințitul nostru arhiepiscop și mitropolit *Vasile Mangra*, în numeroase biserici noastre a reprezentat la Viena doliul nostru al tuturora, la Oradea-mare, în ziua înmormântării la orele 8 dimineață, s'a oficiat sf. liturgie, în biserică din piața Sf. Ladislau. A pontificat P. C. Voivoda Sa, Dr. Eusebiu R. Roșca, arhimandrit, director seminarial, cu asistența asorilor consistoriali: Mateiu Voileanu, Lazăr Titeanu și Gheorghe Tulbure, a preotul Gheorghe Pop și Vasile Popovici și diaconiul Dr. Octavian Costea și Dr. Gheorghe Comșa.

După sf. liturgie P. C. Sa, a oficiat parastas, la care pe lângă preoții numiți a asistat și preotul militar în rezervă Vasile Debu. Răspunsurile le-a dat clericii seminarului «Andrei» sub conducerea profesorului Timotei Popovici. Pe lângă profesorii și clericii seminarului «Andrei» au fost de față elevii noștri dela diferitele institute de învățământ din Oradea-mare, intelectuali și popor din Oradea.

După oficierea parastasului, preotul Vasile Popovici a ținut de pe amvon cuvântare la nivel și plină de avânt, care a scos la iveală alipirea poporului nostru către tron, constatănd, că această înșuire de loialitate e și o urmare a religiozității noastre. Enumeră meritele marilor monarhi pentru biserică noastră și poporul român, și astfel arată motivele, care îndatorează să-l binecuvântăm pururea Vorbirea a fost următoarea:

Jalnici ascultători!

La Viena, în capitala împăratiei, s'a adunat astăzi împărați și regi, principi, caieteni de oștiri și cărmuiitori de fără, în-

mișii neamurilor. S-au adunat cu jale în inimi, ca să petreacă la groapă pe împăratul și regele Francisc Iosif I.

Neamuri din străine împărății il prețeau cu gândul pe drumul cel din urmă, lar multimea popoarelor din împărăția săpânță de marele adormit, stau toate, pătrunse de sinceră jale, împrejurul sălașului bătrânlui lor părinte, care a fost împăratul și regele Francisc Iosif.

Neamul românesc din această patrie își ia și el partea din jalea obștească. Clopotele bisericilor noastre vestesc prin munți și vâl vestea de jale. Bătrâni necăjiți dela sate, cu vorbe cucernice povestesc nepoților filii de jalea zilelor de astăzi, că «a murit împăratul...». Bărbații și feciorii noștri de pe câmpurile de bătaie au rămas cutremurați de vestea dureroasă, și stau cuprinși de gânduri triste astăzi, când «în-groapă pe împăratul...».

Pentru că în închipuirea pătrunsă de duhul religios și al românilor, persoana împăratului se înalță într-o atmosferă de sfântenie. Împăratul este «alesul lui Dumnezeu», «unsul Domnului». Pe el Dumnezeu l-a ridicat la înalta vrednicie de a fi săpân și păzitor peste cinstea, viața, avutul și dreptul supușilor săi. Împrejurul capului împăratului strălucește o aureolă împodobită cu darurile lui Dumnezeu și cu virtuțile creștinești... Iată pentru ce credința și alipirea poporului românesc către tron, este o trăsătură proprie a firii sale.

La această înălțime ideală, și cu încoronări cap împrejmuit de aureola strălucitoare prin virtuțile creștinești, l-am primit și l-am văzut noi români pe împăratul și regele Francisc Iosif, în cursul întregii sale domnii de 68 de ani. Strălucirea luminosă a aureolei sale, cu care l-a împodobit cinstea și dragostea supușilor săi, împăratul Francisc Iosif a păzit-o curată. Curățenia sfintei sale coroane n'a păsat-o niciodată Francisc Iosif în lunga și adesea viitoroasa sa stăpânire, nici cu vorba, nici cu fapta. Privirea lui a fost blândă și măngăioasă; vorbele lui, poruncile lui, n'au grăbit cu asprime, ci cu dragoste. Nu l-am ascultat de frică, sau de groază, ci din dragoste fiască. Am fost liniștiți, și în vătoarea necazurilor ne întărim cu credință, că pe tronul țării stă scutul adevărului și al dreptății.

Părinte adevărat a fost el popoarelor sale 68 de ani, nu numai în urma prefinaltei sale poziții și a vârstei sale patriarcale, ci mai ales prin inima sa plină de dragoste și bunătate părintească.

Soarta nemioasă l-a răpit, în împrejurări năpraznice, soția și doi moștenitori ai tronului: pe fiul și pe nepotul său. Astfel inima lui a trecut prin focul celor mai sfâșietoare dureri. Mângăerea, ce-i mai putea da viață pământescă, a căutat-o de-acum în munca pentru binele popoarelor sale iubite, cărora s-a jertfit totată viață, dorind să le vadă mulțumite pe calea luminei.

Împărat iubitor de pace a fost și promovator al dragostei între neamuri, cu toate că, sau tocmai pentru că împărăția se zvârclea în săngele și focul răzmiriei, când s'a ureat pe tron. Si a închis ochii îndurerat, că n'a putut opri măcelul de astăzi al neamurilor.

Cele mai frumoase virtuți omenești și creștinești l-au împodobit, mai strălucit, decât toate podoabele trecătoare ale lumii acesteia.

Iată pentru ce l-au iubit popoarele cu atâtă dragoste; iată pentru ce îl jelesc astăzi cu atâtă sinceră jale.

Dar în inimile noastre, ale românilor ortodocși, va trăi pururea amintirea împăratului Francisc Iosif, însuflețită și de sentimentul recunoștinței. Pentru că pelângă părinteasca tragere de inimă ce a dovedit față cu neamul nostru, El a fost un protector și binefăcător al bisericii noastre strămoșești.

Părinteasca sa îngrijire față cu biserică noastră a arătat-o bunul împărat după urcarea sa pe tronul împăratesc. Preagătoarea considerație, de care a învrednicit pe episcopul Andrei Șaguna în a. 1849 cu prilejul primei audiențe ce a acordat marelui nostru arhiepiscu, a fost începutul înaltului său interes pentru soartea bisericii ortodoxe române, care interes n'a perit din inima sa bună nici un moment, până la sfârșitul vieții sale. Solicitudinea sa caldă, izvorată din aprecierea jertelor aduse de credincioșii bisericii noastre pentru tron, — ne a dovedit-o cu ocazia luptelor episcopului Șaguna, pentru desrobirea bisericii: Când în opinii sale pentru redobândirea mitropoliei, Șaguna trebuia să se lupte împotriva fraților de un sânge, împotriva capilor celor lati biserici și a miniștrilor, — singurul sprijinitor i-a fost înaltul său protector, împăratul Francisc Iosif, care cu data de 24 Decembrie 1864 îi scria cu mâna sa: «împlinesc cererea românilor ortodocși din Ungaria și Ardeal și le îngăduesc lor o

mitropolie independentă, iar pe d-ta, iubite baron de Șaguna, te numesc mitropolit al românilor ortodocși din Ungaria și Ardeal». O cetate a legii, limbii și individualității noastre ne-a dăruit împăratul Francisc Iosif, pentru care îi vom fi pururea recunoșători. Si mă gândesc, ce s-ar fi ales de noi, nu numai sub raport bisericesc, dar și sub raport național, dacă nu ne-ar fi ajutat adormitul împărat, să ne concentrăm în biserică națională.

Curând după aceasta ne săcionează «Statutul organic», ceea mai liberală și mai constituțională lege bisericăscă în patrie. Scumpe comori sunt acestea pentru un neam — nainte vreme nesocotit, — dacă vom ști să le prețuim.

Si de atunci înceoace, la toate prilejurile, capii bisericii noastre au găsit în împăratul Francisc Iosif pe protectorul bun și drept al bisericii noastre.

Larga munificență, cu care împăratul și regele Francisc Iosif a contribuit la înființarea așezămintelor noastre bisericesti și culturale și le-a sprijinit în acțiunile lor, îl înfățișează pe marele adormit ca pe-un adevărat părinte vrednic de recunoștință neamului românesc.

Dominitor bun și drept, după ce a stăpânit în duhul lui Dumnezeu 68 de ani, Francisc Iosif s'a mutat la cele vecinice, moșneag înăuntru în cinste, la vârsta patriarhală de 87 de ani, binecuvântat de supușii săi. Il binecuvântăm și-l vom binecuvânta și noi români pururea pe mărele mort, ca pe binefăcătorul și protectorul neamului nostru și al bisericii noastre.

Adunați, să dăm cinstea cea mai de pe urmă marelui împărat și rege apostolic Francisc Iosif I, stârnă pătrunzî de sfială și în cucernică contemplație în fața sufletului său nobil și mare. În gând împrejmuit și noi coscugul, care cuprinde osamintele neuitatului nostru stăpânitor și-l petrecem la locul de vecinică odihnă, lângă auguștii săi strămoși. Îar sufletul lui ales îl închinăm în mâinile Părintelui ceresc, pe care îl rugăm: aşază Doamne sufletul robului tău al împăratului și regelui Francisc Iosif I, în locașurile dreptăților. Amin!

La orele 10 a. m. corpul profesoral și elevii seminarului arhidicezan din secția teologică, întruniti în sala de prelegeri dela școala elementară a parohiei noastre din oraș, au continuat manifestările de jale și durere pentru fostul nostru prealuminat domnitor. Au asistat: asesori și funcționari consistoriali, și mai mulți preoți. Corul clericilor a intonat cântarea funebrală: «Adus mi-am aminte», compusă de Ciprian Porumbescu, iar profesorul seminarial Dr. Vasile Stan a ținut un panegiric înălțător asupra marelui defunct. I-a analizat pe scurt trecutul plin de fapte mari din punct de vedere politic și bisericesc, relevând binefacerile acordate bisericii noastre, care ne obligă să păstrăm memorie lui cele mai călduroase amintiri ale recunoștinții. De încheiere corul clericilor a cântat: «Cu sfintii odihnește...».

Astfel s'a manifestat la Oradea-mare din partea conducătorilor arhidicezii noastre devotamentul și iubirea ce o datorăm cu toții regelui Francisc Iosif I, trecut în locașurile dreptăților, căci a fost domnitor, care a iubit și cinstiț legile divine și naturale, și în chipul acesta biserică noastră îl numără între cei dintâi binefăcători de memorie neuitată.

Gherasim.

Din parlament.

Dieta țării a ținut ședință Marți, în 5 Decembrie, sub conducerea vicepreședintelui Simontis Elemér. Presidentul Beöthy Pál și încă bolnav. S-au făcut comunicările obișnuite și au fost prezentate diferite rapoarte, apoi domnul ministru de finanțe Teleszky a prezentat proiectul de lege despre indemnizare pe șase luni și domnul ministrul de comerț, baronul Harkányi, proiectele de lege despre prelungirea convențiilor comerciale cu statele străine. A luat apoi cuvântul prim-ministrul, contele Tisza István, și a făcut propunerea, că după cea mai recentă înțelegere, va fi înlocuită în cursul răsboiului, a asemnat suma de 190,000 coroane la mâna Esclenței Sale, Mitropolitului nostru Vasilie Mangra, pentru a o împărti, după înțelegerea sa chibzuială, între preoțimea ortodoxă română, avizată la ajutor.

Cari a fost și comunicarea făcută din partea guvernului, că Esclența Sa, Părintele Vasilie Mangra, a fost ales și întărit de Arhiepiscop și Mitropolit al bisericii ortodoxe române din patrie, deci în înțelegere cu legii are să fie trecut în lista membrilor casei magnaților. S'a predat comisiunea verificătoare, pentru a face propunere în privința aceasta.

In ședințele ținute Mercuri, în 6 Decembrie, dieta a ales apoi 24, iar casa magnaților 12 membri în comisiunea regnicolară, care are să compună diploma de întronizare. Intre cei aleși din partea dietei se află și Esclența Sa, Arhiepiscop și Mitropolitul Vasilie Mangra, care până la trecerea sa în lista membrilor casei magnaților rămâne membru al dietei, ca deputat al cercului Ceica din Bihor.

Şedința proximă a dietei se ține astăzi, Luni, în 11 Decembrie. La ordinea zilei e pus proiectul de lege despre indemnizare.

Răsboiul.

Soartea României pare a fi sigilată. În trei luni, de când a intrat și ea în răsboi, din nesocință și usurătatea celor dela conducere, a perdit jumătate din teritor, Muntenia aproape întreagă. Trupele aliate, germane, austro-ungare, bulgare și turcești și-au făcut intrarea încă în 6 Decembrie în București, capitala României, după rezistență Românilor a fost învinsă, atât la rîul Argeș, cât și din jos de București, pe linia spre Alexandria. Capitala București n'a mai fost apărată, ci evacuată și predată în stăpânirea învingătorilor, cari au luat și orașul Ploiești, Sinaia și Câmpina.

Perderile Românilor, afară de morții și răniții cei mulți, fac 70,000 prizonieri, 184 tunuri, 120 mitraliere și cantități enorme de material de răsboi. Trupele române și rusești, cari au putut să-și facă drum, se retrag acum spre Moldova, într-o nouă linie de apărare. Sunt urmările însă de trupele învingătoare. În Carpați Rușii atacă mereu cu înverșunare și cu puteri numeroase, dar fără rezultat, căci atacurile lor sunt respinse. La celelalte fronturi e foc de artillerie și se dau lupte continue, dar situația generală e tot cea veche, neschimbată.

Căderea capitalei București a fost sărbătorită în Germania și la noi, în monarhia austro-ungară, cu pavoasarea caselor în orașe și cu tragedia clopotelor, timp de o oră, la toate bisericiile.

NOUTĂȚI.

Ajutor pentru preoțimea noastră. Comisiunea regnicolară pentru ajutorarea celor lipsiți în cursul răsboiului, a asemnat suma de 190,000 coroane la mâna Esclenței Sale, Mitropolitului nostru Vasilie Mangra, pentru a o împărti, după înțelegerea sa chibzuială, între preoțimea ortodoxă română, avizată la ajutor.

Crăciunul soldaților vulnerați. Ca în toți ani dela începutul răsboiului mondial, va aranja secțiunea din Sibiu a „Crucei Rusă”, împreună cu administrația supremă a reuniunii agronomice săsești ardeleni și cu toate reuniunile de femei, și în anul acesta, pentru soldații bolnavi și răniți din spitalele din localitate, serbări cu daruri de Crăciun. Avem motiv să fim mai mult ca altădată recunoscători din inimă față de salvațorii nostri din miseriile cauzate de dușman. Acestei recunoșințe vrem să-i dăm exprimare, întrucât ne este cu rușine, ajutând prin mici daruri, ca ceea mai frumoasă sărbătoare a anului să fie pentru eliberatorii nostri, și lătorii de nație, și de patria și de iubiți lor, pe patul suferințelor, o sărbătoare de bucurie. În scopul acesta frumos sunt rugați toti, să trimiță compot, posme, prăjitură, bani și altfel de daruri, administrației suoreme a reuniunii agronomice săsești ardeleni. Piața mare Nr 19, în curte, de unde vor fi luate în primire și cvităte pe calea publicității.

Intronarea. Se vestește, că întronarea regelui Carol și a reginei Zita se va face în ziua de 30 Decembrie. Părechea domnitoare va sosi în 27 Decembrie la București, unde are să rămâne până după în-

tronare. Festivităile se vor mărgini la ceremoniile, ce stau în strânsă legătură cu întronizarea. Toate celelalte festivități, obișnuite la asemenea prilejuri, se vor lăsa la o parte, atât din cauza răsboiului, cât și a dolului tării.

Examen de maturitate. La gimnaziul de stat din orașul nostru se țin examenele orale de maturitate, atât cele de corigență, cât și cele de întregire, în 22 Decembrie n. la ora 9 dimineață. Examenele în scris se rezolvă din 19 până incl. în 21 Decembrie. Școlarii, care voiesc să se supună acestor examene, au să se anunțe în scris la direcția gimnaziului (strada Berg 4–10). Înaintându-i documentele necesare și taxa examenului. Terminul de anunțare este 15 Decembrie.

Nouă rechiziționare. Președintul oficialui pentru alimentarea țării, baronul László Kőthy, a trimis tuturor municipiilor o circulară, în care se dispune rechiziționarea cerealelor, făinilor și păstăioaselor pe teritoriul tuturor comitatelor și orașelor. Lăzarea are să se facă în timp de o lună.

Bogătie americană. Miliardarul Rockefeller și-a sporit avere, de la începutul răsboiului și până astăzi, cu un miliard și cinci sute de milioane de franci.

Perderile antetelor. De la începutul răsboiului până la finea lunei Noemvrie puterile din antantă au avut următoarele perdeți în morți, răniți și prizonieri: Rusia 7 milioane și jumătate, Franța 3 milioane și jumătate, Anglia 2 milioane, Serbia și Muntenegru 450,000. Belgia 220,000 și România 208,000. Toate la olătă deci cam 14 milioane de morți, răniți și prizonieri.

Numai odată pe săptămână. Magistratul sibian înștiințeză, că pe temeiul unei hotărâri ministrării nu se vor mai ține în orașul nostru două târguri săptămânale, ci numai unul, și anume cel de Marti. Dispoziția aceasta intră în vigoare cu ziua de 10 Decembrie 1916 și are valoare pe întreaga durată a răsboiului. Alimente se pot vinde zilnic, ca și până acum, în Piața mică a orașului.

Nou ministru de finanțe. Monarhul nostru Carol a dispus pe ministru de externe, baronul Burian, de la conducerea provizorie a ministerului de finanțe, și a numit pe principalele Conrad de Hohenlohe-Schillingsfürst de ministru comun de finanțe.

Bani noi. Banca austro-ungară va pune în circulație cu ziua de 18 Decembrie 1916 bannote nouă de 50 coroane, iar cu ziua de 21 Decembrie bannotele nouă de 1 cor.

Anunț. Directiunea poștelor reg. ung. anunță următoarele: 1. Este strict oprită a face prin poștă comunicări în detrimentul intereselor statului. Anarțin aici: Indosebi stiri privitoare la militari, de pildă: stiri despre transporturi și învarțirări; numirea localității, unde se află comande militare, trupe, instituții și personalul ocupat acolo. 2. Episolele la poștă au să fie date deschise; cele cu destinația în loc, se dau închise. 3. Serisorile de valoare sau cu bani nu trebuie să contină nici un comunicat în scris. Se aduc la poștă deschise și se sigilează acolo în fața funcționarului, care a cereat cuprinsul lor. 4. Nu este permisă corespondența pe cuponul mandatelor poștale și la buletinelor de expediție. 5. Nici în pachete nu este ierat să se pună comunicate în scris. 6. La trimiteri cu poșta nu se admite întrebuițarea semnelor stenografice sau secrete, nici folosirea literelor evreiesti, sau a unei limbi din afară de Europa. — În cazul când regulile acestea nu se observă, trimiterile poștale sosesc cu întârziere la destinație, sau nu sosesc de loc.

Cărți și reviste. Calendarul arhidicezan. În editura tipografiei arhidicezane din Sibiu a apărut Calendarul arhidicezan, pe anul dela Cristos 1917. Anul al șasezeci și șaselea. Contine, afară de partea calendaristică și informațiunile privitoare la poștă și telegraf, semantismul bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania și o bogată și aleasă parte literară, precum și însemnarea târgurilor, și celelalte părți indispensabile ale unui calendar bun. Se poate comanda dela librăria arhidicezană din Sibiu (Nagyszeben). Prețul unui exemplar 1 Cor. 50 fil. plus porto 30 fileri

Ad Nr. 630/1916.

Concurs repetit.

Subscrisul comitet publică prin aceasta în mod repetit, concurs pentru trei ajutoare de căte K 100 — puse la dispozitie de marinimosul domn George Pop de Băsești pentru 3 ucenici dela meserii.

Ajutoarele se vor da în rândul prim, la orfani de ai vitejilor noștri căzuți în răsboiu.

Cerurile vor fi provăzute cu următoarele acuze:

1. Carte de botez.
2. Atestat de sănătate.
3. Atestatul, ca tatăl ucenicului a căzut în răsboiu și despre numărul orfanilor rămași în urma dânsului;
4. Contractul încheiat cu măestrul;
5. Atestat de sănătate;
6. Ultimul atestat școlar al ucenicului;
7. Atestat dela măestrul cu privire la destinația elevului și purtarea acestuia;
8. O recomandăție din partea oficialului parohial.

Cerurile se vor adresa până în 31 Decembrie n. a. c. Comitetului central al „Asociației pentru literatura română și cultură poporului român” (Nagyszeben-Sibiu, strada Șaguna Nr. 6).

Sibiu, în 1 Decembrie 1916.

Andreiu Băseanu, Romul Simu,
president. secretar supl.

Nr. 86/1916 (171) 2—3

Concurs.

Devenind postul de invățător dela școală conf. gr. or. română din Hașfalău, protopresbiteratul Sighisoarei vacanță, prin abdicare, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salar legal 1000 cor., în rate lunașe anticinante și adesea 600 coroane dela biserică, 400 cor. din fondul cultural, iar restul dela stat, pentru cari comuna biserică nu ia obligamentul asuora sa.

2. Cvartir în natură și grădină de legumărit.

Alesul invățător va fi obligat:

a) a propune instrucțiunea elevilor și elevelor dela 6—12 ani, precum și celor dela 13—15 ani.

b) a conduce elevii în biserică și a cănta cu ei răspunsurile liturgice.

Cel ce reflectează la acest post, este îndatorat a se prezenta în vre-o Dumineacă sau sărbătoare în biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Cerurile de concurs se vor înainta la oficial protopresbiteral gr.-or. român din Sighișoara (Segesvár).

Din sedința comitetului parohial gr.-or. român din Hașfalău, întotdeauna în 7 August 1916.

Nicolae Doctor, Vasile Todoran,
paroh și president. notar.

Nr. 496/1916 prot.

„Văzut”!

D. Moldovan,
protopop.

Szám 1291/1916 (181) 2—3

Hirdetmény.

Bojza község bérbe adja a községhen 52 házsámmal alatti és a Verestoronyi vésztég helyén levő körösmát f. évi decembertől 18-án d.e. 9 órakor a közégi irodában tartandó nyilvános árverésen.

Kiküldött ár az elsőre nézve 1500 kor. a másikra nézve 1100 kor. Bánatpéne 10%. Irásbeli a szabályszabályból elérhető ajalatok csak a szabály árverés megkezdéséig fogadtatnak el.

Az árverési feltételei a közégi irodában megtekintethetők.

Bojza, 1916. december hónap 3-án.

A községi előjárásság:

Herberth,
kir. jegyző.

Publicație.

Comuna Resinár exarândează cele trei mori de apă ale sale, precum și cărciuma comună pe calea licitației publice în 17 Decembrie 1916 la 2 ore p. m.

(180) 2—2 **Primăria comună.**

Redactor responsabil Teodor V. Păcăian.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Călindarul arhidicezan
pe anul 1917

cu řematismul autentic al bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante, și anume: † Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu (moartea și înmormântarea sa), de T. V. P. — Tot merge omul..., de P. Dulfu. — Arhiepiscopul și Mitropolitul Vasile Mangra (alegere, hirotonirea și instalarea sa), de T. V. P. — Meditații..., de Al. Munteanu a. I. V., protopop. — Preoțimea în serviciul staticei, de Dr. Gh. Comșa. — Din răsboiu (sonet), de V. S. — Jertfa (poveste spaniolă). — Cugetări. — Rugăciune (fragment), de I. A. Lăpușnatu. — Casa cu stafii (episod din răsboiu de astăzi). — Gânduri și sfaturi, de N. I. — Târgurile. — Anunțe. — Catalog de cărți bisericești, didactice și tipărituri, care se află de vânzare la Librăria arhidicezană. — Lista manualelor didactice, admise de Consistorul arhidicezan, spre a fi întrebuițate în școalele confesionale gr.-or. rom. din arhidiceza Transilvaniei. — Tipărituri pentru școale și biserici.

Prețul 1 Cor. 50 fil, plus porto postal 30 fil.

Nr. 9715. (176) 3—3

CONCURS.

In scopul conferirei stipendiilor și boalașelor ce se votăză pe anul 1917 din fața datinării „Andronic”:

- I. Pentru Invățători de orice meserie.
- II. pentru sodalii, devinții de atunci decursul anului 1916.

III. Pentru sodalii, care au lucrat întrerupere 6 ani meseria lor și au dezvoltat despre dexteritatea de a putea deveni măestri, — prin aceasta se scrie conform cu lărgă următoarele condiții:

Totuși potenții la ajutoare și stipendii producă:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună, despre averie proprie, ori a părintilor.

3. Atestat familiar dela parohul locuitor, despre familia părinților concurențului o fiind el căsătorit, despre familia sa având se indică în acest atestat: căi princișori minori sunt în familie, căi cercetează școala căi mai sunt la meseria.

Concurenții pot fi numai Români și doși născuți în arhidiceza Transilvană.

In special au să dovedească:

I. Invățători.

a) că au înălțat anul al 12-lea etății;

b) că au cercetat școala poporului altă școală superioară;

c) că a încheiat contractul cu măestru și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat)

d) adeverință dela măestrul despre rul ce-l arată în meseria, despre diligența purtarea morală; vidimăță de cantică parohul local.

Contractul trebuie acuza la cerere original, sau în copie autenticată.

II. Sodalii.

a) că au terminat anii de invățătorie vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XXVII din §. 67);

b) că au purtat bună și fac sporitori, ceeace vor dovedi ori cu certificatul, ori cu adeverință dela măestrul;

c) ceice vor dovedi că sunt membrii unei reuniuni de meseria și că cu mai multe limbi, vor și prefera.

III. Sodalii, care sunt în condiții deveni măestri:

c) să aibă certificatul de măestrul;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitatea de califică, ceeace vor fi cu certificatul de lucru, eventual cu adăugirea unei scrisoare de către măestrul;

c) în cerere să arate anume locul unde să se săzescă măestrul, ce fel de loace mai au pentru de a începe meseria societății lor;

d) să dovedească cu atestat dela parohial, că cercetează biserica și e creștin și moral.

Dela toți concurenții se recere ca cările să fie scrise și subscrise cu mâna propriuă și să fie înregistrate la Consistoriul arhidicezan gr.-or. din Sibiu de prezent în Oradea-Nagyvárad. Set-László-ter Fekete Sas palat și să le înainteze cel mult până la 31 Decembrie 1916 st. v.

Cerurile neînstruite în regulă și cările intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Oradea-mare, (Nagyvárad), din 10 decembrie Consistoriul arhidicezan în sesiunea propriețății săptămână la 1 Noiembrie, 1916.

Consistorul arhidicezan.**A apărut**

în editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidicezane

A apărut în editura comisiunei administrative a tipografiei arhidicezane:

R. Ruiz Amado:**Secretul succesului**

converzieri teoretice și practice cu tinerii de 15—20 ani, traducere de Vastie Stan, profesor la seminarul „Andrian”. Cuprinsul: Succesul și fericirea. Problema succesiunii. Idei atavice. Zeificarea succesiunii. Zodiac. Perioadă fatală. Planul de luptă. Nu fumezi? Încă o țigăretă...? Păhărele de beatură. Vorbele obscene. Steagul celor șapte voinici. Timpul e aur. Lectura. Jocurile. Sportul. Prietenii. Călătorism și Donchiation. Viermele nea dormit. Orientari. O putere... Nobleță adevarată. Inclinațile și destinații. Concenția socială. Capitalul celor desemnări. O obiecție și o părere. Chemarea dumnezeiască. Munca. Impărțirea timpului. Statormicia. Impărțește ca să învingeri. Puterea de sus Adas. Sfaturile unui părinte către fiul său.

După cum se vede din acest cuprins bogat, Secretul succesului e o contribuție însemnată la literatura noastră pentru tineret, astăzi destul de saraca.

Se află în deposit spre vânzare la Librăria arhidicezană din Sibiu, exempliarul broșat (280 pagini format 8°) cu 2 coroane.

Revânzătorilor se dă un rabat de 20%.

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidicezană,

— din Sibiu-Nagyszeben.

Adolf Harnack.

Monahismul,

idealurile și istoria lui

trad. de

Dr. Gh. Comșa.

Prețul unui exemplar e 1 Cor., cu porto postal, 1 Cor. 15 fil.

In editura comisiunei administrative a tipografiei arhidicezane

A apărut:

in editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidicezane

Rânduiala Liturgiei

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

in care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Muște-mă Dumnezeule” etc.; Simbolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sănătății Eirom; rugăciunea mesiei; rugăciunea de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciunea înainte de impărtășirea cu s. cuminăcătură ale marei Vasile și Ioan Gură de aur; rugăciunea după impărtășirea cu s. cuminăcătură; rugăciunea de seara și rugăciunea crucei.

Se află în deposit spre vânzare la Librăria arhidicezană, și se vînde legată frumos, în cooare roșie, cu 50 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revânzătorilor li se dă 20% rabat.

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: principiile fundamentale ale civilizației. Educarea voinei în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Subiectele evangeliei. Impărăția lui Dumnezeu.

Se află în deposit spre vânzare la Librăria arhidicezană din Sibiu. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 15 fileri porto postal.

Revânzătorilor li se dă 20% rabat.